

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

5. Сімакова С. І., Мельник О. Г. Пробація, як механізм міжнародного досвіду роботи із правопорушником. Юридичний науковий електронний журнал. 2019. № 3. С. 235–237.
6. Сьомін С. В. Європейські правила пробації та реформування кримінально-виконавчої системи в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. Стратегічні пріоритети. 2014. № 2. С. 154–159.

Ключові слова: безпека, злочин, реформа, реабілітація, правопорушники, суспільство, проблеми, пробація.

Key words: security, crime, reform, rehabilitation, offenders, society, problems, probation.

ГРИГОРЧАК ДІАНА ВОЛОДИМИРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри кримінального процесу,
детективної та оперативно-розшукової діяльності*

ПРОТИДІЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ

З початком повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України та введенням воєнного стану Указом Президента України від 24.02.2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженим Законом № 2102-IX від 24.02.2022 року, суттєво загострилась проблема торгівлі людьми, тому що через воєнні дії значно збільшився ризик незаконного переміщення людей з метою їх експлуатації та безпосередньо торгівлі людьми в різних проявах. Переважно жінки та діти, особи похилого віку, особи з інвалідністю – вразлива категорія, перетинаючи кордон без супроводу, піддаються ризику насильства та зловживань, включаючи торгівлю органами та тканинами, незаконне донорство, усиновлення та торгівлю людьми. Також з початком війни через масове переміщення за кордон зросла кількість зниклих людей, особливо дітей.

В Україні основу правового регулювання протидії торгівлі людьми утворює Закон України «Про протидію торгівлі людьми» від 20.09.2011 року № 3739-VI. Цей законодавчий акт визначає організаційно-правові засади протидії торгівлі людьми, гарантуючи гендерну рівність; порядок встановлення статусу осіб, які постраждали від торгівлі людьми, і порядок надання допомоги таким особам; основні напрями державної політики і засади міжнародного співробітництва у цій сфері; повноваження органів виконавчої влади тощо.

У сфері охорони прав людини, зокрема тих, що стосуються особистої свободи, Україна приєдналась до низки міжнародно-правових актів: Загальної декларації прав людини 1948 р., Міжнародного пакту про громадянські і політичні права 1966 р. (набрав чинності для України 23 березня 1976 р.), Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації

стосовно жінок 1979 р. (набрала чинності для України 3 вересня 1982 р.) та Факультативного протоколу до неї 1999 р. (набрав чинності для України 5 червня 2003 р.), Конвенції ООН про транснаціональну організовану злочинність 2000 р. та Протоколів до неї (Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї; Протоколу проти незаконного ввезення мігрантів суходолом, морем та повітрям), Конвенції ООН про права дитини 1989 р. (набула чинності для України від 7 вересня 1991 р.) та Додаткового протоколу до Конвенції про права у дитини стосовно продажу дітей, дитячої проституції та дитячої порнографії 2000 р. (набув чинності для України 3 квітня 2003 р.). Вищезазначені міжнародно-правові акти встановлюють заборону торгівлі людьми, форми і заходи щодо протидії та боротьби з цим явищем.

Відповідно до ст. 1 ЗУ «Про протидію торгівлі людьми», «протидія торгівлі людьми – це система заходів, спрямованих на подолання торгівлі людьми шляхом її попередження і боротьби з нею та надання допомоги і захисту особам, які постраждали від торгівлі людьми» [1].

Ефективна та дієва стратегія протидії торгівлі людьми повинна об'єднувати в собі юридичні заходи і правоохоронну діяльність із заходами щодо запобігання, координації та допомоги потерпілим особам. На сучасному етапі боротьба з торгівлею людьми та протидія цьому явищу відбувається і на центральному (державному) рівні, і на глобальному – на рівні міжнародних організацій.

На думку Ліпкана В. А., суб'єктів, що безпосередньо протидіють торгівлі людьми, можна класифікувати наступним чином:

1) державні – Міністерство внутрішніх справ України, Генеральний прокурор та підлеглі йому прокурори, Служба безпеки України, Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство закордонних справ України, Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Міністерство соціальної політики України, Міністерство юстиції України, Міністерство доходів та зборів України, Адміністрація Державної прикордонної служби;

2) інші суб'єкти, що протидії торгівлі людьми і визначаються КМУ – Інтерпол, Європол, Регіональний центр Південно-Східної Європейської ініціативи співробітництва у боротьбі з транснаціональною злочинністю (SECI);

3) міжнародні та громадські організації – Міжнародна організація з міграції, Організація з безпеки та співробітництва в Європі, Міжнародна організація праці, Міжнародний жіночий правозахисний центр «Ла Страда – Україна», Організація за демократію та економічний розвиток – ГУАМ, Організація безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ). Також активну аналітичну діяльність в цьому напрямі також здійснюють Академія наук вищої освіти України, Академія безпеки відкритого суспільства і Глобальна організація союзницького лідерства [2, с. 160–161].

Окрім того, Міжнародна організація з міграції (МОМ) співпрацює з прикордонними відомствами та урядовими партнерами для впровадження механізмів запобігання торгівлі людьми, таких

як поширення та включення повідомлень про захист, надання перевіреної та безпечної інформації та підвищення обізнаності, щоб надати біженцям та громадянам третіх країн можливість приймати обґрунтовані рішення та бути обізнаними про ризики торгівлі людьми. До того ж, МОМ розширила регіональні гарячі лінії, щоб забезпечити людей у дорозі важливою інформацією про безпеку та ресурси. МОМ в Україні, Румунії та Республіці Молдова розробила онлайн-матеріали, пов'язані з безпечною міграцією та протидією торгівлі людьми, що надають людям, які втікають з України, важливі та корисні ресурси щодо розміщення, транспортування та звітності про торгівлю людьми. Також за підтримки Міжнародної організації з міграції працює безкоштовна гаряча лінія з питань протидії торгівлі людьми і консультування мігрантів, у тому числі щодо безпечного виїзду за кордон, щоденно з 08:00 до 20:00 за телефоном: 0-800-505-501 та 527 [3].

Також функціонує Національна гаряча лінія з протидії торгівлі людьми, запобігання і протидії домашньому насильству, а також насильству за ознакою статі і насильству відносно дітей – за телефоном 1547.

Таким чином, підсумовуючи вищевикладене, слід наголосити, що проблема торгівлі людьми в реаліях масштабної військової агресії стає вкрай гострою та становить серйозну загрозу для суспільства, викликаючи занепокоєння представників державної влади та міжнародної спільноти. У зв'язку з тим, що в умовах сьогодення проблема торгівлі в Україні стала надзвичайно актуальною та катастрофічно поширеною, то її вирішення вимагає скоординованої співпраці правоохоронних органів, громадських організацій та кожного окремого громадянина, а також міжнародне співробітництво в цій сфері.

Список використаних джерел:

1. Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17>
2. Ліпкан В. А. Правові та організаційні засади взаємодії суб'єктів протидії торгівлі людьми : монографія / В. А. Ліпкан, О. В. Кушнір / за заг. ред. В. А. Ліпкана. – К. : ФОП О. С. Ліпкан. – 2013. – 376 с.
3. IOM Warns of Increased Risk of Trafficking in Persons for People Fleeing Ukraine. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.iom.int/news/iom-warns-increased-risk-trafficking-persons-people-fleeing-ukraine>

Ключові слова: торгівля людьми, порушення прав людини, експлуатація людей, воєнна агресія, протидія торгівлі людьми.

Key words: human trafficking, violation of human rights, exploitation of people, military aggression, combating human trafficking.

Хижняк Євген Сергійович Окремі аспекти загальної профілактики умисних вбивств підрозділами кримінальної поліції	408
Цитряк Віктор Ярославович, Альбещенко Олексій Станіславович Правові питання діяльності приватних військових компаній в умовах воєнних конфліктів	413
Павліченко Євгенія Володимирівна, Косяк Олег Володимирович Напрями розвитку пробації в Україні	415
Григорчак Діана Володимирівна Протидія торгівлі людьми в умовах війни та глобальних викликів XXI століття	417

СЕКЦІЯ 22

КРИМІНАЛІСТИКА, СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА, ПСИХОЛОГІЯ ТА МЕДИЦИНА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СУДОЧИНСТВА

Tishchenko Valerii Volodymyrovych, Bielik Larysa Stepanivna Features of forensic analysis in the investigation of crimes	420
Загородній Віктор Євстафійович, Гресь Юлія Олегівна Збройний конфлікт як обстановка вчинення розслідування злочинів	423
Цехан Дмитро Миколайович Класифікація доходів, сформованих за результатами злочинної діяльності	425
Самойленко Олена Анатоліївна, Тітуніна Катерина Вікторівна До питання криптовалют як засобу вчинення кримінального правопорушення	427
Ващук Олеся Петрівна, Стевенсон Оксана Степанівна Перспективи криміналістики в умовах російсько-української війни	430
Албул Сергій Володимирович, Колодій Денис Володимирович Оперативно-розшукове документування колабораційної діяльності в умовах воєнного стану: проблемні питання	432
Кубарев Іван Володимирович, Барган Сергій Сергійович Використання доказів у закордонних моделях допиту	436